

Vitalitat i ús del valencià a l'Ajuntament de Sagunt. Resultats de l'aplicació del programa informàtic Indexplà

per M. Lluïsa Pérez Castilla

Resum

L'article recull el diagnòstic sobre l'ús del valencià així com les conclusions a què vam arribar després de l'aplicació de programa informàtic Indexplà en una entitat local, l'Ajuntament de Sagunt, municipi del País Valencià que pertany a la comarca del Camp de Morvedre.

Es tracta d'una aproximació feta de manera experimental l'any 1999 a una situació sociolingüística concreta: la vitalitat i l'ús que té el valencià en la institució més propera als ciutadans, l'ajuntament.

Per fer aquest diagnòstic es va adaptar l'eina que utilitza el Consorci per a la Normalització Lingüística, Indexplà, que serveix per a mesurar l'índex de normalització lingüística en una organització i posteriorment, desenvolupar les polítiques de planificació lingüística.

Sumari

1. Introducció
2. Característiques principals del programa informàtic Indexplà
3. Metodologia i adaptació de l'eina a l'organització objecte de l'estudi
4. Anàlisi de les dades obtingudes
5. Conclusions i reptes de futur
6. Bibliografia

1. Introducció

L'article que teniu a les mans és un extracte del treball d'investigació¹ que es va presentar a la Facultat de Filologia de la Universitat de València-Estudi General el setembre de 1999.

A continuació donarem a conèixer la part del treball dedicada al diagnòstic sobre la utilització del valencià a l'Ajuntament de Sagunt mitjançant l'aplicació del programa informàtic Indexplà, així com les conclusions a què vam arribar².

La idea de dur a terme aquesta investigació va sorgir durant la celebració de les Jornades de Promoció Lingüística que va organitzar l'Ajuntament de Sagunt l'abril de 1998, on participaren responsables polítics i tècnics del Consorci per a la Normalització Lingüística de Catalunya.

Arran d'aquelles Jornades i amb la col·laboració de les tècniques que ens proporcionà l'eina informàtica Indexplà, es va fer aquesta aproximació a la situació del valencià en una organització local.

A diferència del País Valencià, les institucions catalanes tant públiques com privades treballen des de fa molt de temps per la recuperació "integral"³ del català amb el suport de les administracions autonòmica, local i comarcal.

¹ El treball d'investigació conté altres apartats: la revisió dels conceptes de sociolingüística i sociologia del llenguatge, el repàs dels estudis sociolingüístics fets fins l'any 1999 al País Valencià i la proposta d'un Pla de normalització lingüística per a l'Ajuntament de Sagunt.

² Tot i que han transcorregut quatre anys des de la recopilació de les dades, la seua validesa continua vigent.

³ Utilitze l'adjectiu amb el significat fonamental "que comprén tots els elements que pot tenir per a ésser complet": recuperació en tots els àmbits social, polític, institucional, d'ensenyament, mitjans de comunicació, etc.

El nostre treball ha consistit a establir el diagnòstic sobre l'índex de normalització lingüística (INL) en una entitat pública, l'Ajuntament de Sagunt, amb el suport de l'Indexplà.

L'objectiu que perseguíem amb aquesta aplicació era tenir un coneixement previ de la realitat lingüística pel que fa a l'ús del valencià, ja que aquest coneixement previ és un pas imprescindible per dur a terme les actuacions necessàries que porten una llengua en situació de minorització a la normalitat.

2. Característiques principals del programa informàtic Indexplà

L'Indexplà va sorgir l'any 1995 quan, arran d'un seminari de treball, el Consorci per a la Normalització Lingüística de Catalunya va elaborar aquest instrument per detectar les necessitats lingüístiques en tot tipus d'organitzacions a Catalunya.

L'Indexplà és un programa informàtic d'Excel que serveix per a saber si una organització reuneix una sèrie de requisits que la capaciten per garantir l'ús del català (valencià en el nostre cas) o bé qualsevol altra llengua en situació de minorització i en conflicte amb una altra llengua majoritària (castellà en aquest cas).

L'Indexplà mesura l'INL (Índex de Normalització Lingüística) o grau de normalització lingüística d'una organització.

El programa es basa en un sistema d'indicadors, agrupats per factors.

Els factors que s'avaluen són: imatge i retolació; adequació lingüística del personal, criteris d'ús lingüístic; documentació d'ús extern; comunicacions exteriors i documentació i comunicacions internes.

Cada factor té un valor entre 0 i 100 i també es pot obtenir una mitjana ponderada que té un valor entre 0 i 100, la qual reflectirà el nivell o l'índex de normalització lingüística (INL). Aquest valor, situat entre 0 i 100, reflecteix el grau de normalització global de l'organització i permet establir diferents categories d'entitats d'acord amb l'ús del català.

Els indicadors no representen la totalitat dels elements amb contingut o significat lingüístic en l'organització, ja que, per definició, els indicadors tenen com a objectiu valorar el tot a partir d'un conjunt de dades que es consideren representatives.

El pes de cada factor en l'INL (mitjana ponderada) que reflecteix el grau de normalització lingüística de l'organització s'ha establert seguint els criteris següents:

FACTOR 1: imatge i retolació: 20 %
FACTOR 2: adequació lingüística del personal: 15%
FACTOR 3: criteris d'ús: 20%
FACTOR 4: documentació d'ús extern: 15%
FACTOR 5: comunicacions externes: 15%
FACTOR 6: documentació i comunicacions internes: 10%

Segons el grau de normalització, l'Indexplà ens permetrà d'establir la tipologia de l'organització objecte d'avaluació.

Segons l'INL obtingut poden haver-hi:

Organitzacions que han assolit un INL entre el 60% i 80%, tipus R. Aquestes tenen un nivell de normalització que les capacita per atendre els usuaris en la llengua que trien.

Organitzacions que han assolit un INL superior al 80%, tipus P. Aquestes organitzacions han adoptat com a llengua pròpia de treball el valencià.

Organitzacions que tenen els factors 1,4,5 (relacionats amb elements externs: imatge i retolació, documentació d'ús extern i comunicacions externes) amb un valor al voltant del 60 %.

3. Metodologia, identificació i característiques de l'organització objecte de l'estudi

Els mètodes que hem emprat en aquest treball d'investigació, pel que fa al treball de camp i a la recollida de les dades són l'observació directa, les enquestes i les preguntes directes. Tot això es va fer durant el període comprés entre el febrer i el març de l'any 1999.

Les dependències municipals de l'Ajuntament de Sagunt es troben descentralitzades en diversos edificis que estan localitzats en dos nuclis de població, separats per una distància de 5 km.

Aquesta configuració territorial cal tenir-la present. Sagunt-Ciutat amb 20.945 habitants és el nucli històric més antic; Sagunt-Port és el nucli de població que es va formar a començament del segle XX arran de la instal·lació de la indústria siderúrgica, on hi ha 39.886 habitants censats.

Dit això, el camp d'anàlisi o univers concret d'aquest treball s'ha fet tenint en compte les dependències administratives que l'Ajuntament de Sagunt té al Palau o edifici principal, així com les oficines més pròximes a aquest, localitzades totes al nucli històric, Sagunt-Ciutat.

Es va decidir de fer-ho així perquè les dependències municipals que es troben a l'edifici de Sagunt-Ciutat són les més representatives, atès que s'hi localitzen els negocis que tramiten la gestió administrativa principal (Alcaldia, Intervenció, Tresoreria, Secretaria, Taxes i Impostos, Urbanisme, etc.). Així, al llarg dels anys l'Ajuntament de Sagunt ha anat configurant una multiplicació dels serveis municipals a causa de la seua distribució urbanística i geogràfica peculiars.

Nosaltres ens hem basat en l'anàlisi de la situació de l'edifici principal, tenint en compte, però, que per a alguns dels factors s'han incorporat negocis que no es troben en aquest edifici principal, però sí al nucli històric de Sagunt.

És el cas del Negociat de Personal, de la Fundació Municipal de Cultura i del Centre d'Informació Juvenil. Tots tres es troben a una distància aproximada de 200 metres de l'edifici principal.

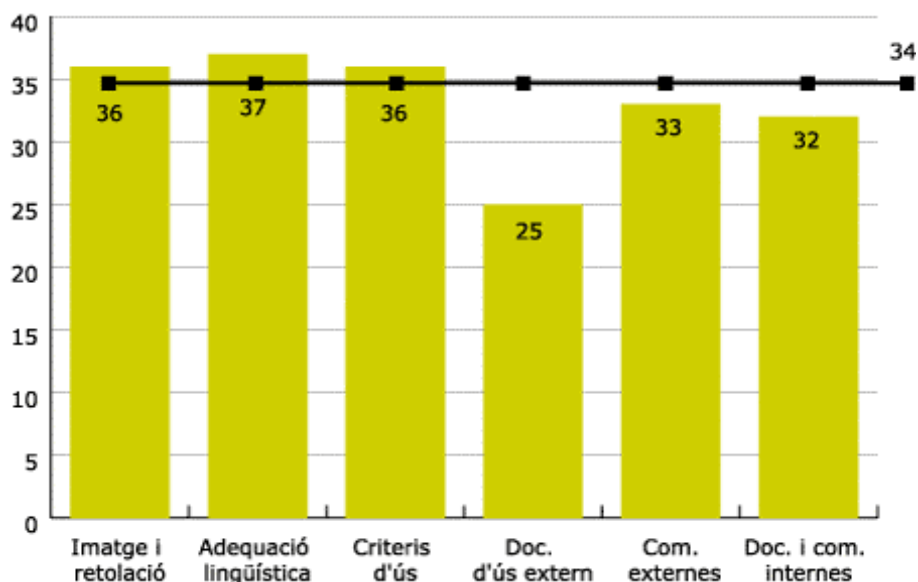
Aquesta proximitat física és molt important a l'hora de valorar les incidències que poden tenir les actuacions dirigides a la normalització i recuperació del valencià.

La proximitat del servei de traducció (actualment es troba al Palau Principal) i la contigüitat dels serveis fan que hi haja una major fluïdesa en les relacions interpersonals que estableixen els funcionaris i els polítics.

4. Anàlisi de les dades obtingudes

Als gràfics següents veurem els resultats obtinguts en l'estudi dels factors i indicadors.

Gràfic 1. Ajuntament de Sagunt

La primera valoració a què hem arribat d'acord amb els resultats és que l'Ajuntament de Sagunt té un Índex de Normalització Lingüística (INL) del 34 % (vegeu gràfic) i per consegüent, no es pot incloure en cap de les tipologies establertes a l'inici d'aquest article.

Com que és un resultat que està molt lluny d'arribar als mínims no es pot incloure en les organitzacions tipus R ni en les classificades com a tipus P. Com es recordarà, les organitzacions tipus R havien assolit un nivell d'INL d'entre el 60 % i el 80 % i les capacitava per atendre els usuaris en la llengua que triessin (valencià o castellà).

Les tipus P tenen un INL superior al 80 %, i són les que han adoptat com a llengua de treball el valencià.

Analitzarem els percentatges de normalització lingüística assolits tot començant pels més elevats:

FACTOR 2: ADEQUACIÓ LINGÜÍSTICA DELS TREBALLADORS 37 %

Encara que, intuïtivament, qualsevol no expert pot entendre el significat de l'expressió adequació lingüística, n'explicarem breument el significat.

Amb aquest factor ens referim a com s'adeqüen els coneixements lingüístics del personal al lloc de treball que ocupen. Per saber si els coneixements lingüístics dels treballadors s'adeqüen al lloc de treball que desenvolupen (segons la categoria o el grup a què pertanyen, si tenen contacte amb el públic i les funcions que duen a terme), hom ha establert prèviament uns perfils lingüístics estàndards.

Tot seguit, descriurem el significat de perfil lingüístic així com la relació dels perfils lingüístics amb els llocs de treball i la seua correspondència amb els certificats que atorga la JQCV (Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià) de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana:

"Quan parlem de perfils lingüístics parlem de la suma de les habilitats lingüístiques necessàries per a dur a terme satisfactòriament el conjunt d'actes comunicatius que requereix un lloc de treball determinat. Per tant, com més elements de referència hi hagi per descriure una plaça, més fàcil serà identificar les corresponents necessitats lingüístiques.

L'elaboració d'uns criteris bàsics per definir els perfils lingüístics respon principalment a la necessitat de disposar d'una guia pràctica que orienti la direcció d'una empresa a l'hora de decidir el grau de competència lingüística que un treballador necessita per ocupar una plaça determinada.

*(...) Els perfils demanen l'adequació a les exigències del mercat laboral, i això vol dir, sovint, la necessitat de seguir un cicle variable de formació constant entre el personal."*⁴

Una proposta de correspondència entre els nivells de valencià de la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià i els diversos grups professionals podria ser la classificació següent:

Col·lectius Professionals	Nivell de comprensió oral (entendre)	Nivell de comprensió escrita (llegir)	Nivell d'expressió oral (parlar)	Nivell d'expressió escrita (escriure)	Certificats de la JQCV
Personal que no té contacte amb el públic (grups D-E)	Oral	oral	oral	Oral	Oral
Personal d'atenció al públic (grups D-C)	Elemental	elemental	elemental	Elemental	Elemental
Personal directiu, comandaments intermedis, personal de gestió (grups B-A)	Mitjà	mitjà	mitjà	Mitjà	Mitjà

Per tant, el 37 % dels treballadors de l'Ajuntament de Sagunt sí que tenen els coneixements lingüístics adequats al seu lloc de treball. Tot i que aquest percentatge és baix, demostra que l'índex d'adequació lingüística dels treballadors està per damunt de la mitjana obtinguda en tota l'organització.

Els factors on intervenen activament els funcionaris, elaboració de documents tant d'ús intern com extern, no arriba al 34 % global (la mitjana).

Segons açò es podia pensar que els treballadors de l'Ajuntament de Sagunt no tenien l'adequació lingüística suficient per desenvolupar el seu treball.

D'una part és cert que la majoria no tenen els coneixements adequats al perfil lingüístic del lloc que ocupen; de l'altra, però, descobrim que del perfil corresponent al grau elemental⁵ el 31% dels funcionaris sí que estan capacitats per parlar i escriure en valencià.

Per tant, malgrat l'existència de funcionaris amb capacitat i competència lingüística suficients, i que aquesta competència lingüística té el suport de les eines tecnològiques i personals (informàtica, diccionaris, servei de traducció, etc.) la majoria d'aquest col·lectiu no utilitza habitualment el valencià en els escrits oficials.

⁴ Abril, J.: "Els perfils lingüístics i la política de personal (I). Llengua i Ús. (1996) núm. 5, p. 4-8.

⁵ El grau o nivell elemental correspon al certificat que atorga la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià de la Generalitat Valenciana. El 31 % correspon al grau elemental, ja que cada grau obté un percentatge parcial diferent. La mitjana de tots donen el 37% global corresponent al factor 2: adequació lingüística dels treballadors.

Hom podria donar com a causes possibles les hipòtesis basades en l'existència d'una manca de seguretat, les vacil·lacions, la por d'escriure amb faltes d'ortografia o la manca de consciència lingüística. A açò caldria afegir-hi la inexistència de criteris específics per escriure en valencià.

Apuntem ací que un Reglament municipal de normalització lingüística, prèviament consensuat pels polítics i pels representats dels treballadors, podria donar suport a la utilització del valencià entre els treballadors (almenys d'aquest 37%).

Tot seguit analitzarem conjuntament els factors 1 i 3:

FACTOR 1: IMATGE I RETOLACIÓ	36 %
FACTOR 3: CRITERIS D'ÚS LINGÜÍSTIC	36 %

Per avaluar el factor imatge i retolació s'han revisat els rètols, els indicadors interns i externs de l'organisme, la publicitat que es fa mitjançant les campanyes informatives i els anuncis que l'organisme publica en la premsa.

Respecte a la Imatge i Retolació el resultat, un 36%, està lluny d'aconseguir una situació ideal o normal on tots els rètols i elements estiguen escrits en valencià.

Els criteris d'ús lingüístic, també amb un resultat del 36%, es refereixen a l'adopció de criteris d'ús lingüístic (valencià o castellà) en les diferents activitats que l'Ajuntament desenvolupa.

Ambdós factors estan per damunt de la mitjana total obtinguda. No obstant això, són percentatges encara molt baixos ja que precisament estan molt relacionats amb la planificació lingüística que les institucions fan.

Tot i això, les causes que han influït en l'augment del factor criteris d'ús lingüístics, sense oblidar que continua sent un percentatge baix, són l'existència d'elements d'autonomia lingüística, bàsicament diccionaris i gramàtiques, distribuïts pel Gabinet de Promoció del Valencià⁶.

FACTOR 4: DOCUMENTS D'ÚS EXTERN	15%
---------------------------------	-----

Aquest factor, definit pels documents impresos d'ús extern, presenta el percentatge més baix de tots els factors estudiats.

Per establir el percentatge, hem estudiat els elements que genera l'Ajuntament cap a l'exterior. Hi hem inclòs, a més dels documents, els segells i encunyets, elements que tradicionalment donen el caire d'oficialitat als documents que les administracions públiques produeixen.

El fet que es tracte del percentatge més baix de tots els factors s'explica perquè els segells i encunyets no s'han renovat des de fa molts anys.

La immensa majoria d'aquests elements apareixen escrits en castellà ja que la seua renovació i normalització al valencià, inclosa dins d'una campanya d'imatge exterior, no és una actuació prioritària. Açò suposaria una despesa econòmica addicional que en molts casos no hi ha voluntat per fer-la.

El resultat és que no hi ha una imatge global externa que done al valencià el prestigi "oficial" necessari.

FACTOR 5: COMUNICACIONS EXTERNES	33 %
FACTOR 6: DOCUMENTACIÓ I COMUNICACIONS INTERNES	32 %

⁶ El Gabinet de Promoció del Valencià es va crear a l'Ajuntament de Sagunt l'any 1997.

Quan es parla de comunicacions exteriors ens referim als textos, tant de tipus oral⁷ com escrits, que difon l'organització i no es troben impresos.

La documentació i les comunicacions internes engloben elements com ara les circulars internes, les convocatòries, els ordres del dia i les actes de sessions, els pressupostos, les memòries, la llengua que s'utilitza en les reunions, etc.

En les comunicacions externes i en la documentació interna s'obtenen els percentatges més baixos d'adequació lingüística.

Aquest resultat sorprén ja que, tot i que el personal presenta una adequació lingüística per damunt de la mitjana (37% percentatge d'adequació lingüística, amb el 34 % de la mitjana), els documents interns estan per sota del 34 % de la mitjana ponderada.

No hi ha una correspondència entre l'adequació lingüística dels treballadors, 37%, i les comunicacions i documentació internes i externes, 32% en ambdós casos.

5. Conclusions i reptes de futur

Després d'analitzar els resultats d'aquest estudi hem arribat a les conclusions següents:

- En general, a l'Ajuntament de Sagunt hi ha un percentatge considerable de treballadors capacitats per a escriure en valencià però que no ho fan.
- Semblantment, el valencià no s'utilitza d'una manera equivalent en les comunicacions orals interpersonals ni en l'atenció al públic.
- Per tant, es pot afirmar que una part dels funcionaris de l'Ajuntament de Sagunt sí que estan capacitats i tenen els coneixements teòrics suficients per a escriure i parlar en valencià.
- Existeixen actituds de la població⁸ (i per tant caldria incloure-hi el col·lectiu format pels funcionaris de l'Ajuntament de Sagunt) favorables al foment del valencià: la població i les seues institucions estan predisposades perquè l'ús del valencià augmente en tots els àmbits.

Tot plegat, i malgrat el que hem dit anteriorment, l'efecte que produeix l'anàlisi dels resultats de l'Indexplà a l'Ajuntament de Sagunt és de dispersió i incoherència a causa de la manca d'unificació de criteris lingüístics -podríem dir de l'absència de criteris lingüístics.

En el cas de l'Indexplà sorprén que l'adequació lingüística del personal siga el factor més elevat, encara que no es tracta evidentment de la situació ideal.

La nostra valoració és que el factor que presenta el percentatge de normalització més baix, la documentació d'ús extern, seria el menys costós d'adaptar al valencià. I suposaria un primer pas endavant per a un canvi d'imatge així com un incentiu per als treballadors.

D'altra banda, també creiem que ara per ara seria possible coordinar i dirigir aquest col·lectiu de funcionaris que tenen competència lingüística suficient per a escriure en valencià.

Recordem que actualment ja existeixen eines informàtiques suficients per donar aquest pas. Hi ha una xarxa d'ordinadors interna, hi ha diccionaris i vocabularis adaptables a les noves tecnologies, etc.

⁷ Ens referim a la llengua que s'utilitza en l'atenció telefònica, la llengua d'atenció directa en les consultes que fan els ciutadans, en les relacions interpersonals.

⁸ Aquesta hipòtesi d'actitud favorable de la població l'hem extreta de l'estudi sociolingüístic coordinat per R. L. Ninyoles: El valencià al Camp de Morvedre, coneixement i ús social. Sagunt, 1998.

Les reflexions que va fer Marc Leprêtre entorn de la situació sociolingüística al País Valencià encara continuen vigents. Estem totalment d'acord en les causes de la lentitud (nosaltres diríem absència) del procés de normalització lingüística al País Valencià, que aquest autor planteja:

"El català té aparentment un alt grau de legitimació en la regió (País Valencià) atès que disposa d'un bon nombre de disposicions legislatives. No obstant això, la dèbil institucionalització social de la llengua en la comunitat no permet una extensió homogènia dels progressos en tots els sectors. En efecte, l'extensió de l'ús social del català en la vida diària és menor que en els àmbits formals, com per exemple el sistema escolar. (...)

Dins d'aquest context, la Llei de 1983, Llei d'ús i ensenyament del valencià (LUEV), presenta resultats molt desiguals segons els àmbits d'aplicació. Així, s'ha fet un esforç considerable en l'ensenyament (...) mentre que els usos lingüístics del català a l'Administració autonòmica i a les empreses privades són molt deficitaris. Això sembla jugar a favor del procés de substitució lingüística del català, que serà irreversible si no es posa en marxa una estratègia de política lingüística."⁹

L'absència d'un procés de normalització lingüística al País Valencià provoca la pobresa, pel que fa a la qualitat i a la quantitat, dels estudis sociolingüístics referits al nostre àmbit territorial. No sols a l'àmbit de la comunitat autònoma, sinó també a l'àmbit dels altres territoris més assequibles com ara el local o comarcal.

La principal característica dels pocs estudis a què hem pogut accedir és la manca d'un diagnòstic clar i de solucions adequades.

Aquesta manca d'estudis, probablement, està molt relacionada amb la inexistència d'una política lingüística coordinada per les institucions públiques autonòmiques (Generalitat Valenciana) i per les universitats valencianes.

Al País Valencià, de fet, no es pot obviar que el conflicte lingüístic encara no s'ha resolt. A causa d'aquesta peculiar situació, les institucions cerquen contínuament solucions individuals i locals per mantenir l'ús del valencià.

La situació en què es troba l'ús del valencià a l'Ajuntament de Sagunt pel que fa al resultats de l'Indexplà està encara lluny d'oferir una capacitat mínima per garantir l'ús normal del valencià per part dels treballadors i de la institució.

L'efecte dels resultats és d'incoherència i dispersió. Les accions desestructurades i descoordinades dutes a terme pels polítics de l'Ajuntament de Sagunt (podríem anomenar-les voluntats polítiques normalitzadores) s'han deixat veure a través del major índex de normalització lingüística que s'obté en el factor d'adequació lingüística del personal. Ens referim al període durant el qual l'existència d'un Gabinet de Promoció del Valencià ha promogut la realització de cursos de valencià per als funcionaris.

En tot cas les actuacions fetes fins ara han estat insuficients i l'Ajuntament de Sagunt no arriba a oferir uns valors mínims que garantisquen la plena utilització d'ambdues llengües, valencià i castellà.

No seria massa agosarat afirmar que l'Ajuntament de Sagunt, com a institució, està afavorint el procés de substitució lingüística a favor del castellà.

Si comparem els resultats de l'Indexplà amb els resultats de l'estudi sociolingüístic més recent (1998), es confirma la tesi de Ninyoles segons la qual augmenten els nivells de coneixements teòrics del valencià (lectura i escriptura), però en disminueix la parla.

A Sagunt-Ciutat disminueix l'ús del valencià segons els resultats del Padró d'Habitants dels anys 1986, 1991 i l'estudi de 1998. En comparació amb Sagunt-Ciutat el nucli de Sagunt-Port n'augmenta l'ús.

⁹ Leprêtre, M.: "El País Valencia. La situació sociolingüística als territoris de llengua catalana (IV). Llengua i Ús. (1996), núm.7, p. 62-67.

Des d'ací allò que es proposa és la planificació o intervenció sociolingüística multisectorial, que incloga tant les accions procedents del poder polític com les accions dutes a terme per moviments socials que cerquen el canvi dels comportaments i de les idees lingüístiques.

El poder polític té una gran incidència sobre la determinació del comportament lingüístic global, social. L'orientació ideològica del poder polític tindrà una influència transcendental en el tipus de mesures que les institucions adoptaran i en l'evolució global de la situació sociolingüística.

Al País Valencià s'hauria d'iniciar ja una planificació sociolingüística que intente d'una manera conscient canviar la situació del valencià. Així es faria realitat el principi ecologista recollit per A. Bastardas "pensar globalment i actuar localment"¹⁰.

Tant des dels governs com des dels moviments cívics caldria intentar conèixer amb el màxim de precisió l'entramat de la dinàmica social del canvi dels comportaments, en aquest cas lingüístics.

"Cap quantitat de dades descriptives resoldrà el problema de quines són les tècniques eficients per provocar els canvis desitjats"¹¹

Albert Bastardas i Boada en la conferència que va donar a Alcoi durant les III Jornades de Sociolingüística va resumir molt clarament els passos que cal seguir, i la necessitat de comptar amb la imaginació per aconseguir l'èxit en la planificació sociolingüística que necessita el nostre país:

"La imaginació teòrica i el coneixement de la realitat esdevenen imprescindibles per a l'èxit de la planificació sociolingüística: la contínua observació, l'anàlisi desapassionada i objectiva de les situacions, la recerca de les causes i de les dinàmiques, l'avaluació de les experiències reals i la reformulació d'estratègies i dels conceptes són tasques fonamentals i ineluctables que convé teoritzar i entendre adequadament."¹²

Nosaltres considerem que una vegada feta una aproximació a la realitat de la institució objecte del nostre estudi, l'estratègia política immediata consistiria a aplicar un Pla de normalització lingüística (pensar globalment i actuar localment).

Conclourem aquest article apuntant els reptes de futur següents:

1. Al País Valencià, existeix el marc legal per a encetar el procés de recuperació del valencià i per a aconseguir una situació d'equilingüisme (igualtat plena i efectiva entre les dues llengües oficials, el valencià i el castellà).
2. Les iniciatives per planificar les diferents polítiques lingüístiques han de partir de les Institucions i dels seus representants polítics elegits pels ciutadans. Tenen un paper fonamental per aconseguir que el valencià, com a llengua materna i d'ús habitual per grans sectors dels ciutadans, aconseguisca l'estatus social que li correspon a fi de fer-la llengua de prestigi en la comunicació.
3. No cal oblidar que la llengua és un element que cohesiona tota una comunitat i és, per tant, una forma d'expressió de la cultura d'un poble; la llengua és el nostre millor patrimoni cultural.
4. Correspon a tots els agents socials, polítics i econòmics, assumir el compromís per a continuar i millorar les accions de recuperació i promoció del valencià en tots els àmbits de l'Ajuntament i de la vida quotidiana. Els mecanismes legals per fer açò estan a l'abast de tots a través dels objectius fixats en un Pla municipal de normalització lingüística per a l'Ajuntament de Sagunt¹³; en el futur Reglament de normalització lingüística del

¹⁰ Bastardas, A.: "Persistència i canvi en el comportament lingüístic: la planificació sociolingüística". III Jornades de Sociolingüística. Ajuntament d'Alcoi (1994), p. 11-25.

¹¹ Ibídem.

¹² Ibídem.

¹³ El treball d'investigació original que es va presentar a la Facultat de Filologia de la Universitat de València conté un Pla de normalització lingüística per a l'Ajuntament de Sagunt.

municipi de Sagunt i en la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

5. Aquest treball d'investigació, pel que fa a l'aplicació de l'Indexplà, podria ser un model d'actuació que haurien de seguir altres institucions; ajuntaments, diputacions, universitats, etc. De fet, des de fa uns pocs anys, molts organismes catalans (d'àmbit públic i privat) inclouen la realització prèvia de diagnòstics que s'obtenen a través de l'Indexplà, abans d'aplicar un pla de normalització lingüística.

6. Bibliografia

ABRIL, J.: "Els perfils lingüístics i la política de personal (I)". Llengua i Ús [Barcelona] (1996), núm. 5, p. 4-8.

Ajuntament de Sagunt: El valencià al Camp de Morvedre, coneixement i ús social. Sagunt: (1998) (mimeo).

BASTARDAS, A.: "Persistència i canvi en el comportament lingüístic: la planificació sociolingüística". III Jornades de sociolingüística: normalització i planificació lingüístiques. Alcoi: Gabinet Municipal de Normalització Lingüística. (1994), p. 11-25.

ESCOLÀ, A. [et al.]: "Indexplà: programa de seguiment i avaluació de plans i acords de gestió lingüística per a les organitzacions". Llengua i Ús. [Barcelona] (1996), núm. 5, p. 19-24.

LEPRÊTRE, M.: "El País Valencià. La situació sociolingüística als territoris de llengua catalana (IV)". Llengua i Ús. [Barcelona] (1996), núm. 7, p. 62-67.

MOLLÀ, T. PALANCA, C.: Curs de sociolingüística 1. Alzira: Edicions Bromera, 1987.

MOLLÀ, T. VIANA, A.: Curs de sociolingüística 2 Alzira: Edicions Bromera, 1989.

MOLLÀ, T; VIANA, A.: Curs de sociolingüística 3. Alzira: Edicions Bromera, 1991.

MOLLÀ, T.: Política i planificació lingüístiques. Alzira: Edicions Bromera, 1997.

NINYOLES, R. L.: Conflicte lingüístic valencià. València: Tres i Quatre, 1969.

NINYOLES, R. L.: Idioma i prejudici. Palma: Edicions Moll, 1971.

NINYOLES, R. L.: Estructura social i política lingüística. Alzira: Edicions Bromera, 1989.

VALLVERDÚ, F.: Aproximació crítica a la sociolingüística catalana. Barcelona: Edicions 62, 1980.

VALLVERDÚ, F.: Velles i noves qüestions sociolingüístiques. Barcelona: Edicions 62, 1998.

M. Lluïsa Pérez Castilla

Ajuntament de Sagunt

lluisaper@saguntomail.com